

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «Суспільні комахи»

Компонента освітньої програми – вибіркова (3 кредити)

Освітньо-професійна програма	Всі ОП ННІБХБ
Спеціальність	Всі спеціальності
Рівень вищої освіти	другий (магістерський)
Мова навчання	українська
Профайл викладача (-ів)	Череватов Володимир Федорович, к.б.н., доцент, доцент кафедри молекулярної генетики та біотехнології https://genetics.chnu.edu.ua/kolektyv-kafedry/cherevatov-volodymyr-fedorovych/
Контактний тел.	+38022- 58-48-41
E-mail:	v.cherevatov@chnu.edu.ua
Сторінка курсу в Moodle	
Консультації	за домовленістю

АНОТАЦІЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Дисципліна присвячена вивченню біології, екології та еволюції суспільних комах — організмів, що характеризуються складною соціальною організацією та кооперативною поведінкою. У курсі розглядаються основні групи суспільних комах, зокрема мурахи, бджоли, терміти та деякі види ос, їхня морфологія, фізіологія, поведінкові стратегії та механізми комунікації.

Особлива увага приділяється явищам поділу праці, кастової диференціації, репродуктивної спеціалізації, а також взаємодії колоній із навколишнім середовищем. Аналізуються сучасні підходи до розуміння соціальності в рамках етології, екології та еволюційної біології.

НАВЧАЛЬНИЙ КОНТЕНТ ОСВІТНЬОЇ КОМПОНЕНТИ

МОДУЛЬ 1. Біологія суспільних комах та їх роль в житті людини.	
Тема 1	Вступ до біології суспільних комах
Тема 2	Походження та еволюція соціальної поведінки
Тема 3	Систематика та різноманіття суспільних комах
Тема 4	Морфологія та кастова диференціація
Тема 5	Поведінка та комунікація у колоніях
Тема 6	Організація колонії та поділ праці
Тема 7	Екологічна роль суспільних комах
Тема 8	Практичне значення та взаємодія з людиною

ФОРМИ, МЕТОДИ ТА ОСВІТНІ ТЕХНОЛОГІЇ НАВЧАННЯ

Форми організації навчання: лекція, лабораторне заняття, самостійна робота, індивідуальне навчальне заняття, консультація.

Методи навчання: словесні (лекція, розповідь, пояснення, бесіда), наочні (робота із колекціями, польові спостереження).

ФОРМИ Й МЕТОДИ КОНТРОЛЮ ТА ОЦІНЮВАННЯ

Поточний контроль: усне опитування, тестовий контроль, розв'язування індивідуальних і групових тестових завдань, письмове опитування з використанням елементів порівняльного аналізу.

Підсумковий контроль – залік.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Оцінювання програмних результатів навчання здобувачів освіти здійснюється за шкалою європейської кредитно-трансферної системи (ECTS).

Критерієм успішного оцінювання є досягнення здобувачем вищої освіти мінімальних порогових рівнів (балів) за кожним запланованим результатом навчання.

ПОЛІТИКА ЩОДО АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ

Дотримання політики щодо академічної доброчесності учасниками освітнього процесу при вивченні навчальної дисципліни регламентовано такими документами:

✓ «Етичний кодекс Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича»

<https://www.chnu.edu.ua/media/jxdfs0zb/etychnyi-kodeks-chernivetsko-ho-natsionalnoho-universytetu.pdf>

✓ «Положення про виявлення та запобігання академічного плагіату у Чернівецькому національному університету імені Юрія Федьковича» <https://www.chnu.edu.ua/media/n5nbzwgb/polozhennia-chnu-pro-plagi at-2023plusdodatky-31102023.pdf>

ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

1. <https://stroyportal.dp.ua/suspilni-komahi-detalnij-oglyad>
2. <https://osvita.ukr-lit.com/socialni-komaxi>
3. <https://osvita.ukr-lit.com/suspilni-komaxi>
4. <https://bio.kuleuven.be/ento/inssoc.htm>
5. <https://www.britannica.com/animal/social-insect>
